



La Universitat per a Majors una eina important per mantindre la salut física i mental dels majors de 50 anys

Es tracta d'un col·lectiu encara més feminitzat que el de l'estudiantat de grau i màster, atès que el 67% són dones

Cada setembre, milers d'universitaris i universitàries inicien el curs acadèmic. Ara bé, lluny de la imatge més habitual d'un o una jove universitària, es troba un col·lectiu d'estudiants menys conegut però que cada cop incrementa la presència als passadissos de les universitats: les persones majors de 50 anys que participen en programes universitaris de gent gran. Com són? Per què decideixen matricular-se en la universitat? Quin és l'impacte que té la formació universitària en la qualitat de vida de les persones majors? Aquestes són les respostes que aporta el primer informe que s'ha fet en relació amb el col·lectiu de 18.000 estudiants que cursen programes formatius sènior a 17 universitats de Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears i Andorra.

La **Xarxa Vives d'Universitats** i la **Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés (Universitat Ramon Llull)** han presentat avui els resultats de la recerca «Formació universitària sènior. Informe sobre l'impacte social en l'estudiantat». L'estudi s'ha realitzat entre l'alumnat dels programes universitaris sènior de 17 universitats de la Xarxa Vives, que tenen per objectiu promoure l'envelliment actiu, garantir el dret a una educació per a tothom

en totes les etapes de la vida, millorar la qualitat de vida de la gent gran i facilitar que aquest col·lectiu segueixca sent un agent actiu i participant de la societat. L'alumnat sènior representa vora el 6% de la població universitària. Es tracta d'un col·lectiu encara més feminitzat que el de l'estudiantat de grau i màster, atès que el 67% són dones. Vuit de cada deu tenen estudis previs: el 62,4% ha cursat estudis universitaris, mentre que el 24,8% té estudis secundaris. Pel que fa a l'edat, més de la meitat té entre els 60 i els 69 anys (52,6%), una proporció que augmenta fins al 88,7% si hi sumem el grup d'entre 70 i 79 anys. L'edat mitjana se situa en els 68 anys.

En el cas de l'UJI, els programes universitaris sènior són impartits a través de la Universitat per a Majors, que aplega 1.088 estudiants (un 62,4% són dones) al campus de **Castelló de la Plana i a les seus del Camp de Morvedre (Sagunt), de l'Interior (Sogorb), del Nord (Vinaròs i Sant Mateu) i dels Ports (Morella i Vilafranca)**. L'estudiantat universitari sènior de la Universitat per a Majors suposa el 7,6% de la població universitària de l'UJI.

Els resultats de la recerca demostren que la formació universitària sènior impacta positivament en la salut física i psíquica i en el benestar general de l'alumnat que cursa aquests estudis. Conforme més anys fa que una persona està matriculada en un programa de formació universitària sènior, més beneficis hi percep, sobretot en termes de salut i relacions socials. En aquest sentit, els enquestats reconeixen que cursar estudis a la universitat els ajuda a vèncer temors i complexos, reduir sentiments d'ansietat o depressius, superar situacions vitals traumàtiques (viduïtat, malaltia o pèrdua d'algun familiar), millorar la seua capacitat intel·lectual i de memòria, ser més tolerants i humils, més receptius a aprendre a fer servir les TIC, i a incrementar les relacions amb l'entorn més proper. A més, cursar programes universitaris sènior es relaciona amb un augment de l'activitat cultural de l'estudiantat (com ara anar a museus, teatres o cinemes), el que incrementa els seus coneixements i li permet participar en converses de forma més fluïda i segura, així com tenir una visió de l'entorn més crítica i àmplia que l'obtinguda al llarg de la trajectòria vital, segons l'estudi.

La investigació també evidencia els efectes positius que els programes universitaris sènior tenen en col·lectius específics com les dones, l'alumnat de més edat, o aquell amb poca formació prèvia. En concret, les dones participants en l'estudi reconeixen que els campus universitaris esdevenen espais que les alliberen dels mandats de gènere imposats tradicionalment (com la cura de fills i nets i de la llar) i que milloren molt significativament la seua autoestima i autoreconeixement. La recerca reflecteix també que en el grup de persones que únicament compten amb estudis primaris, el percentatge de dones dobla (69,2%) el d'homes (30,8%), motiu pel qual es fa necessari aplicar la perspectiva de gènere en divulgar aquests programes entre la població sènior.

Juntament amb el col·lectiu femení, les persones majors de 76 anys perceben també més beneficis associats al fet d'anar a la universitat. L'establiment de rutines i obligacions socials per assistir a classe té per aquest alumnat un efecte d'agenda-teràpia que els permet tornar a connectar amb l'exterior, a implicar-se socialment, evitant l'aïllament, la solitud, i obligant-los a mantenir una imatge social i a no descuidar-se. Com indica l'informe, aquestes generacions solen tenir un nivell formatiu inferior i per això viuen l'inici dels estudis universitaris amb il·lusió, com una oportunitat per a superar-se, sentir-se útils i recuperar el temps perdut. Tanmateix, és a aquest sector de la població que més se'n beneficia de la formació universitària on sembla que menys arriben aquests programes formatius, atès que només 2 de cada 10 són persones sense estudis o amb estudis primaris, mentre que 6 de cada 10 tenen estudis universitaris previs. En aquest sentit, les autores de l'informe reclamen un major suport per part de les administracions públiques amb l'objectiu de fer arribar els programes sènior a tota la ciutadania i, especialment, al perfil de persones grans amb menor nivell acadèmic i a les dones, que són els col·lectius que més se'n beneficien.

Els resultats fets públics avui han fet incidència també en els efectes que la pandèmia ha tingut en el col·lectiu sènior. La crisi sanitària ha comportat el trencament de les rutines i la pèrdua de relacions, el que ha tingut conseqüències negatives tant en l'estat d'ànim com en la mateixa cura personal de l'estudiantat. La migració a un sistema de formació en línia ha estat estressant per a molts en un primer moment. Per a altres, les sessions telepresencials han comportat dèficit d'atenció. Tanmateix, la majoria reconeix que poder seguir cursant els programes formatius ha augmentat la seua motivació per l'estudi durant una època molt complicada i ha esdevingut una oportunitat per a aprofundir en les noves tecnologies.

«Formació universitària sènior. Informe sobre l'impacte social en l'estudiantat» ha estat coordinat pel Grup de Treball de Programes Sènior de la Xarxa Vives (que integra els i les responsables d'aquestes unitats a les universitats) i dirigit per Montserrat Garcia-Oliva, de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés de la Universitat Ramon Llull. La formació universitària sènior és impartida per vora 2.000 docents (el que suposa el 6% del PDI) en 17 universitats de la Xarxa Vives i 78 seus universitàries distribuïdes arreu del territori, amb l'objectiu de descentralitzar l'activitat acadèmica i apropar la formació als llocs de residència del col·lectiu sènior.

La Xarxa Vives és una institució sense ànim de lucre que representa i coordina l'acció conjunta de 22 universitats en educació superior, cultura i llengua. La finalitat de la Xarxa Vives és potenciar les relacions entre les institucions universitàries de Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears, Catalunya del Nord, Andorra i Sardenya, i també d'altres territoris amb vincles geogràfics, històrics, culturals i lingüístics comuns, per tal de crear un espai universitari que permeti coordinar la docència, la recerca i les activitats culturals i potenciar la utilització i la normalització de la llengua pròpia.

La Fundació Pere Tarrés és una entitat no lucrativa d'acció social i educativa amb la finalitat de promoure l'educació en el lleure d'infants i joves. Amb el temps, la seua acció s'ha ampliat a altres àmbits de l'acció social com ara la formació, la recerca i la gestió en el Tercer Sector. La tasca social de la Fundació Pere Tarrés està avalada per 60 anys d'experiència, pels més de 400.000 beneficiaris i beneficiàries que cada any participen en els diferents projectes i serveis i per l'acreditació de la Fundación Lealtad, prestigiosa institució que cada any analitza la gestió i bones pràctiques de les ONG i ONL més importants de l'Estat Espanyol. L'any 2016 ha rebut la Creu de Sant Jordi que li ha concedit la Generalitat de Catalunya.